

Üniversitenin bir türlü tutmaya yanaşmadığı iki ayna.

Sorgulanmamış Kurum.

*Aralarında Kırk Yıl Bulunan İki Kitap: Üniversitenin Hiç Öğretmeden
Ödüllendirdiği Ayrıcalık ve Karşılama Üzere Hiç Tasarlanmadığı
Uygarlık*

WISDOM ... RECOVERED · SAYI 09

Prof. Bassem Khafagy
Dr. Christopher Washington

5 AĞUSTOS 2026

Bu Sayıda

Aralarında kırk yıl bulunan iki kitap, aynı dikkat eksikliğini anlatıyor.

1970’te iki Fransız sosyolog, kapılarını ardına kadar açmış bir üniversiteye bakıp içeride gerçekte ne olup bittiğini sordular. Karşılarında, hiç öğretmediği bir mirası ödüllendiren, sonra da çıkan sonuca liyakat adını veren bir kurum buldular. Bu mekanizmaya, dünyanın o gün bugündür ödünç aldığı bir söz dağarcığı kazandırdılar. Üniversite ise aynı sözcükleri kendine çevirmekte ağır davrandı.

2010’da İsrailli bir eğitim felsefecisi başka bir uyumsuzluğu tarif etti. Ona göre Batı eğitimi, sessizce geride kalmış bir uygarlığın varsayımları üzerinde durmayı sürdürüyor; oysa hizmet ettiği toplumlar çoktan bambaşka bir uygarlığa geçmiş durumda. Geçici bir kriz dilini reddetti. Onun anlatısında fırtına, artık havanın kendisidir.

İki kitap birlikte okunduğunda tek bir soru beliriyor. Bir kurum, baktığı şey kendisi olduğunda neyi göremez?

Christopher, bu hafta Polonya’dan Dr. Katarzyna Smulka ile birlikte yazarak 2010 tarihli savı yapay zekâ çağına taşıyor ve üniversitelerin, devraldıkları yapıların taşımak üzere hiç kurulmadığı koşullar için müfredatı ve öğretimi yeniden tasarlayıp tasarlayamayacağını soruyor. Bassem ise 1970’e dönüyor ve üniversite zekâyı ölçtüğünü sanırken aslında neyi ölçtüğünü soruyor.

İki kitap da hazır bir yol haritası sunmuyor. İkisi de yenilenmenin, kurumun ne inşa edeceğine karar vermeden önce kendine açık seçik bakabilmesiyle başladığında ısrar ediyor.

Wisdom Forgotten’ın bu sayısı, her zaman olduğu gibi, yeniden hayal etmeye cesaret edenlere ithaf edilmiştir.

BİRİNCİ YAZI

Roni Aviram: Henüz Aşamadığımız Eğitim Fırtınası

Christopher Washington, Ph.D. & Dr. Katarzyna Smulska

Üniversiteler çoğu zaman toplumsal ve teknik ilerlemenin motoru olarak konumlandırılır. Ne var ki yapay zekâ çağında teknolojinin ilerlemesi ve toplumdaki artan işlevi, yükseköğretimin değerini tartışmaya açıyor. Bir zamanlar mesleğe yeni başlayanlara verilen işler, bugün yapay zekâ destekli araçlarla yapılabiliyor ya da akıllı sistemlerle hızlandırılabilir. Aynı anda, yapay zekânın etkisi altındaki mesleklerde giriş düzeyindeki roller, liderlik, yaratıcılık, kişilerarası iletişim ve iş birliği gibi çok daha kıdemli ve insana özgü becerileri gerektirir hale geliyor.

Eğitim fırtınasının bir yüzü budur. Mesleki hayatın bilgisi, araçları, politikaları ve yordamları durmadan değişirken, belirsiz ortamlarda en çok ihtiyaç duyulan gelişkin insani kapasiteler ancak zaman, pratik, düşünüm ve geri bildirim isteyen yollarla geliyor. Asıl soru şudur: üniversiteler, devraldıkları yapıları, müfredatı, öğretim yöntemlerini ve akademik politikalarını, yavaş uyumu artık beklemeyen bir dünyada bu kapasiteleri besleyecek biçimde yeniden tasarlayabilir mi?

Bu yazı, Roni Aviram'ın *Navigating through the Storm: Reinventing Education for Postmodern Democracies* kitabının aydınlatığı bir Atlantik ötesi sohbetten doğdu. Amerika Birleşik Devletleri ve Polonya'dan iki yazar olarak Aviram'ın düşüncelerine, ortak bir soruda buluşan iki yurttaşlık deneyiminden yaklaştık: üniversiteler çoktan değişmiş bir toplum için eğitim verdiğinde ne olur?

Bir eğitim felsefecisi ve eğitim gelecekbilimcisi olan Aviram, kitabı 2010'da, bugünkü üretken yapay zekâ devriminden önce, ancak küreselleşme, bilgi teknolojileri ve zayıflayan toplumsal kurumlara dair kaygıların ortasında yazdı. Kitap, Batı demokrasilerinde eğitim üzerine daha geniş bir tartışmadır; yine de üniversiteler için sonuçları tartışmasıdır.

Aviram'a göre kriz, kurumsal tasarım ile toplumsal gerçeklik arasındaki uyumsuzluktur.

Aviram'ın temel iddiası şudur: toplum postmodern uygarlığa geçmiş olsa da eğitim sistemleri hâlâ onun Platoncu-modern uygarlık dediği zeminde durmaktadır. Birincisi istikrarlı hakikatleri, tutarlı bir otoriteyi, düzenli bir bilgiyi ve ortak gelişim biçimlerini varsayar. Postmodern uygarlık ise çoğulculuk, merkezsizleşme, parçalanmış otorite, oynak kimlikler, hızlı teknolojik değişim ve hakikat ile aidiyet konusunda zayıflamış bir uzlaşıyla belirlenir.

Yapay zekâ bu uyumsuzluğu derinleştiriyor. Üniversiteler öğretimi, öğrenmeyi, araştırmayı, danışmanlığı, analitiği ve yönetimi iyileştirmek için yapay zekâyı benimsiyor. Bu araçlar erişimi genişletebilir, desteği kişiselleştirebilir, geri bildirim hızlandırabilir ve kurumların değişimi sezmesine yardımcı olabilir. Ancak yapay zekâ aynı zamanda meslekleri sarsıyor, bilgi emeğini dönüştürüyor, akademik dürüstlüğü karmaşıklştırıyor; muhakeme, yazarlık, etik ve insani gelişim üzerine sorular açıyor.

Kolay olan, yapay zekâyı devralınan üniversite yapılarının ve müfredatının üzerine eklenmiş bir teknik katman gibi görmektir. Yapay zekâyı benimseyen bir kurumda verimlilik artışı görülebilir; buna karşın derindeki örgütsel mimari el değmemiş kalabilir. Kurum, başka bir çağda oluşmuş varsayımlara göre işlemeyi sürdürebilir.

Aviram'ın demokratik-hümanist ilkeleri tam da burada önem kazanır. O, istikrarsızlığa eğitimin amacından vazgeçerek karşılık vermez. Bunun yerine eğitimin belirli hedeflerini savunur: kişisel özerkliğin ve ahlaki muhakemenin geliştirilmesi ile, başkalarıyla anlamlı temas, konuşma, karşılıklı tanıma ve ortak anlam kurma yoluyla inşa edilen bir aidiyet biçimi olan diyalojik aidiyet. Bu hedefler, eğitim sistemlerindeki iki ayartıya direnir.

Aviram'a göre liberal demokrasilerde eğitime yön vermesi gereken şey, kişisel özerklik, ahlak ve diyalojik aidiyettir.

Birincisi aşırı bireyciliktir: eğitimin öncelikle özel bir kazanım ve toplumsal sorumluluktan kopmuş kişisel bir yükselme olarak anlaşılması. İkincisi katı kolektivizmdir: belirsizliği tektipleşme, kurumsal denetim ya da ideolojik kapanma yoluyla yönetme dürtüsü. Aviram ikisinin de neden yetersiz kaldığını görmemizi sağlar. Demokratik toplumlar, ortak yurttaşlık hayatına bağlı bağımsız bir muhakeme ister. Üniversiteler yalıtılmadan özerkliği, tektipleşmeden aidiyeti beslemek zorundadır.

Amerikan ve Polonya bağlamları, üniversitelerin öğrencileri hem yurttaşlık hem de meslek hayatına hazırlarken bugün karşılaştığı güçlüğü farklı yüzlerini aydınlatıyor. Amerika Birleşik Devletleri'nde üniversiteler kısmen bireycilik, rekabet, piyasaya duyarlılık ve kişisel hareketlilikle biçimlenmiş bir kültürün içinde çalışır. Polonya'da ise üniversiteler siyasal kırıma, ideolojik denetim, demokratik geçiş ve sivil toplumun yeniden inşasıyla şekillenmiş bir hafıza taşır; bu nedenle özerklik, otorite ve düşünce özgürlüğü soruları başka bir tarihsel ağırlık taşır. Yine de her iki bağlam da aynı yapısal uyumsuzluğu açığa çıkarır: üniversitelerden, devraldıkları sistemlerin karşılamak üzere tasarlanmamış olabileceği koşullarda demokratik hayatı ayakta tutmaları isteniyor.

Aviram'ın "fırtına" sözcüğü bir bakıma yanıltıcıdır. Onun için durum, gelip geçecek bir hava değildir. Teknolojik hızlanma, çoğulculuk, toplumsal parçalanma ve demokratik belirsizlik, eğitim ve toplum hayatının kurucu koşulları olarak tarif edilir. Bu yüzden akademik liderlerin önündeki zor iş, belirsizliğin kendisinin üniversitenin amaçları içinde entelektüel ve demokratik açıdan verimli hale gelip gelemeyeceğini sormaktır.

Akademik liderlerin önündeki zor iş, belirsizliğin kendisini entelektüel ve demokratik açıdan verimli kılıp kılamayacağımızı sormaktır.

Aviram üniversitelere basit bir yol haritası vermez. Eğitimde yenilenme, yalnızca sistemleri iyileştirmek ya da teknoloji eklemek değildir. Kurtarılmaya değer hikmet, bilginin bol, uzmanlığın kaygan ve demokratik hayatın zorlanmakta olduğu bir çağda, eğitimin nasıl bir toplumu mümkün kılacağına müfredat ve öğretim tasarımı yoluyla karar verecek konumdaki akademik liderlerin uyarlanma rolünde yatar.

Yükseköğretimin toplum için değeri azalmak bir yana, daha da artabilir. Ancak bu değer, üniversitelerin çevrelerindeki fırtınayı fark edip müfredatlarını ve öğretimlerini buna göre yeniden tasarlamalarına bağlı olacaktır. Üniversiteler öğrencilerde muhakeme, özerklik, ahlaki sorumluluk ve diyalojik aidiyet gibi nitelikleri besleyebilirse, demokratik toplumların geleceğe yol almasına yardım eden en hayati kurumlar arasında kalabilirler.

Christopher Washington

CHRISTOPHER WASHINGTON, PH.D.

05 Ağustos 2026

Ortak yazar: Dr. Katarzyna Smulka, Polonya'nın Torun kentindeki WSB Merito Üniversitesi'nde öğretim üyesidir; yetişkin eğitimi, insani gelişim ve yaşam boyu öğrenme alanlarında etkin bir araştırmacıdır. Avrupa Kadınlar Birliği Polonya Şubesi Torun Bölümü'nde başkan yardımcılığı görevini yürütmektedir. Sürdürülebilir Kalkınmada Yetişkin Eğitimi Araştırma Merkezi'nin kurucusudur ve bu merkezde dünyanın çeşitli üniversitelerinden araştırmacılarla uluslararası ortaklıklar geliştirmektedir.

KİTAP HAKKINDA

BAŞLIK	Navigating Through the Storm: Reinventing Education for Postmodern Democracies (Fırtınada Yol Almak: Postmodern Demokrasiler İçin Eğitimi Yeniden Kurmak)
YAZAR	Aharon (Roni) Aviram
YAYINEVİ	Sense Publishers, Rotterdam
YIL	2010
DİZİ	Educational Futures: Rethinking Theory and Practice, 34. Cilt
SAYFA	446
ISBN	978-90-8790-977-2 (karton kapak); 978-90-8790-978-9 (ciltli)
TEMEL FİKİR	Modern bir uygarlık için kurulmuş eğitim sistemleri, postmodern bir uygarlığa uyacak biçimde düzeltilemez; çünkü uyumsuzluk işleyişe değil temele ilişkindir. Gereken şey, savunulabilir bir hümanist hedefler kümesi çevresinde, kişisel özerklik, ahlaki ciddiyet ve diyalojik aidiyet üzerine bilinçli bir yeniden kuruluştur; öyle ki bugünün sarsıntıları, oluşumu bozan değil oluşumu sağlayan araçlar haline gelsin.

#WisdomForgotten #Yükseköğretim #RoniAviram #FırtınadaYolAlmak #PostmodernDemokrasiler #EğitimGelecekleri #KişiselÖzerklik #DiyalojikAidiyet #YapayZekâ #MüfredatTasarımı #AkademikLiderlik #DemokratikEğitim #ÜniversitelerinGeleceği #WorldUniversitiesFoundation

İKİNCİ YAZI

Sessiz Miras

Üniversitenin Hiç Öğretmeden Ödüllendirdiği Şey Üzerine · Prof. Bassem Khafagy

1970'te iki Fransız sosyolog, üniversiteye bir türlü tutmaya yanaşmadığı bir ayna uzattı. Pierre Bourdieu ve Jean-Claude Passeron, *La Reproduction*'u Mayıs 1968'in hemen ardından, öğrencilerin üniversitenin demokratikleşmesini isteyerek Paris sokaklarını doldurmasından sonra yayımladılar. Kitabın teşhisi rahatsız ediciydi. Üniversite biçim olarak çoktan demokratikleşmişti; özde ise ayrıcalığı, kamusal dilinin inkâr ettiği çizgiler boyunca dağıtan bir ayıklama makinesi olarak kalmıştı.

Sav, tek ve sarsıcı bir gözleme dayanır. Eğitim, örgün öğretimin başladığı yerde başlamaz. Evde başlar; konuşmanın tonunda, raftaki kitaplarda, belirli sözcüklere ve göndermelere duyulan varsayılmış aşinalıkta.

Üniversite sonra gelir ve bu mirasları herkese açık birer başarıymış gibi sunar. Hiç öğretmediği şeyi ödüllendirir.

Bourdieu ve Passeron buna kültürel keyfilik dedi. Yansız bir yetkinlik ölçüsü yoktur; çünkü her ölçü, kültürel iktidarı elinde tutanların beğenisini, söz dizimini ve varsayılmış bilgisini yansıtır. Üniversite bu ölçüyü benimseyip onu yeterliğin eşiği diye sunduğunda, kurumun adını koymayacağı bir şey yapılmış olur.

Üniversite sonra gelir ve bu mirasları herkese açık birer başarıymış gibi sunar. Hiç öğretmediği şeyi ödüllendirir.

Yazarlar bu şeyin adını koydu. Ona simgesel şiddet dediler. Onların okumasında modern üniversitenin dehası dışlaması değildir; dışlarken dışladıklarını adil biçimde yargılandıklarına ikna edebilmesidir.

Yarım yüzyıl sonra teşhis solmadı. Yer değiştirdi. Öğrenci kabulü, merkezi sınavlar ve diploma enflasyonu üzerine bugünkü tartışmalar aynı soruları yeni sözcüklerle yineliyor. Hazır olmanın ölçüsünü kim belirliyor. Ciddiyeti kim tanımlıyor. Kimin kültürel mirası zihinsel liyakat sanılıyor.

Modern üniversitenin dehası dışlaması değildir. Dışlarken dışladıklarını adil biçimde yargılandıklarına ikna edebilmesidir.

Daha çok yerleşke kurduk, daha çok kapı açtık, daha çok burs sağladık. Yine de mezunlar sınıfının toplumsal coğrafyası, ana babaların toplumsal coğrafyasını Bourdieu ve Passeron'a hiç yabancı gelmeyecek bir isabetle izlemeyi sürdürüyor.

Bu bir umutsuzluk öğüdü değildir. Bir açıklık öğüdüdür. Üniversite kapısına gelen her eşitsizliği ortadan kaldıramaz; ama eşitsizliği liyakat kılıfına sokmayı reddedebilir. Kendi varoluş koşullarını öğretebilir ve sıralama ile seçim yapan her kurulda, uygulanan ölçütün bir zekâ ölçütü mü yoksa bir miras ölçütü mü olduğunu sorabilir.

Kendi kültürel keyfilğini inceleyemeyen bir üniversite, geleceği ürettiğini sanarak kendi geçmişini kuşaktan kuşağa üretmeyi sürdürür. Sorgulanmamış eşiğin bedeli budur ve bu bedel, gerçekte neyin sınıandığını hiç öğrenemeyenler tarafından sessizce ödenir.

Bu bir umutsuzluk öğüdü değildir. Bir açıklık öğüdüdür.

Burada çok az kurumun içselleştirdiği, geleceğe dönük bir ders var. Üniversitenin yeniden hayal edilmesi yeni binalardan ya da yeni platformlardan gelmeyecek. Kurumun koyduğu her eşikte neyin ölçüldüğünü ve neyin varsayıldığını sorma isteğinden gelecek.

Öğrenciyi mi sınıyoruz, yoksa o öğrenciyi yetiştiren aileyi mi. İkisi aynı şey değildir; dürüst üniversite bu farkı bilir ve gereğini yapar.

Kendi kültürel keyfilğini inceleyemeyen bir üniversite, geleceği ürettiğini sanarak kendi geçmişini kuşaktan kuşağa üretmeyi sürdürür.

Bourdieu ve Passeron bir reform kılavuzu yazmadılar. Bir iddianame, bir yöntem ve bir söz dağarcığı yazdılar. Bu söz dağarcığı eğitim sosyolojisinin çok ötesine yayıldı; kültürel sermaye, simgesel şiddet ve kültürel keyfilik gibi kavramlar bugün pek çok alanda düşünen insanların kurumları anlama biçiminin parçası. Üniversitenin daha ağır davrandığı şey, bu söz dağarcığını kendine uygulamak oldu.

Eşitsizliğin yeniden üretimi gürültülü değildir. Kendini duyurmaz. Ders izlencesinin belirlendiği odada, puanlama anahtarının yazıldığı büroda, referans mektubunun kaleme alındığı koridorda olup biter.

Eşitsizliğin yeniden üretimi gürültülü değildir. Kendini duyurmaz.

O sessiz, gündelik yeniden üretim, üniversite fark etse de etmese de üniversitenin işidir. Kurumun geleceği ise fark etmeye başlayıp başlamayacağına bağlıdır.

Yeniden hayal etmeye cesaret edenlere.

Bassem Khafagy

PROF. BASSEM KHAFAGY

Prof. Bassem Khafagy, Başkan, World Universities Foundation · connect@wisdom-forgotten.com · 05 Ağustos 2026

KİTAP HAKKINDA

BAŞLIK	La Reproduction: Éléments pour une théorie du système d'enseignement (Türkçe: Yeniden Üretim: Eğitim Sistemine İlişkin Bir Kuram İçin Öğeler)
YAZARLAR	Pierre Bourdieu ve Jean-Claude Passeron
ÖZGÜN YAYINEVİ	Les Éditions de Minuit, Paris
YIL	1970
İNGİLİZCE ÇEVİRİSİ	Richard Nice çevirisi. Sage Publications, Londra, 1977. Bourdieu'nün yeni önsözüyle ikinci İngilizce baskı, 1990.
ISBN	978-2-7073-0226-7 (Fransızca); 978-0-8039-8320-5 (İngilizce, ikinci baskı)
SAYFA	yaklaşık 280 (Fransızca); xx + 254 (İngilizce)
ATIF	Google Scholar'da tahminen 15.000 ile 20.000 üzeri
TEMEL FİKİR	Üniversiteler çevrelerindeki toplumların eşitsizliklerini yalnızca yansıtmaz. O eşitsizlikleri liyakat görüntüsüne dönüştürür ve bunu ders izlencesinin, puanlama anahtarının ve seçimin sıradan işleyişiyle yapar. Kendi yetkinlik ölçülerini incelemeyecek bir kurum, zekâyı seçtiğini ileri süremez.

#WisdomForgotten #Yükseköğretim #Bourdieu #Passeron #YenidenÜretim #KültürelSermaye #SimgeselŞiddet #EğitimSosyolojisi #ÜniversiteReformu #EğitimPolitikası #AkademikKültür #YükseköğretiminGeleceği #WorldUniversitiesFoundation

Bizimle okuyun ... Bizimle düşünün ... Bizimle yeniden hayal edin.

Wisdom ... Forgotten'ı beğeniyor ve desteklemek istiyorsanız, bunun birkaç yolu var.

- Bülteni bir meslektaşınıza iletin ve aramıza katılmaya davet edin.
- Yorumlarınızı paylaşın, hepimiz sizden öğrenelim.
- Bu sohbette yer almayı hak ettiğine inandığınız bir kitap varsa bize söyleyin. Önerin. Gerekçesini yazın.

Bu bülten hakkında • *Wisdom ... Forgotten*, Prof. Bassem Khafagy ve Dr. Christopher Washington tarafından hazırlanan haftalık bir bültenidir. İki kişi birlikte, küresel yükseköğretim stratejisi, kurumsal liderlik, yönetim, iş gücü inovasyonu ve örgütsel dönüşüm alanlarında birden çok kıtaya yayılan altmış yıllık bir birikim taşımaktadır. Bu bülten her hafta, çoğu zaman yükseköğretimin bugün içinden geçtiğine çok benzeyen anlar için yazılmış iki klasik akademik yapıttan fikirler çıkarır ve bu görüşler yeniden uygulamaya döndüğünde nelerin mümkün olduğunu sorar. Bu bir kitap tanıtımı değildir. İki düşünce insanı ile akademisyenlerden, üniversite yöneticilerinden ve uygulayıcılardan oluşan büyüyen bir topluluk arasındaki bir sohbettir; bu topluluk, alanı biçimlendiren düşünsel temellerle yeniden bağ kurup onları bugünün gerçekleri için yeniden yorumladığımızda üniversitenin geleceğinin güçleneceğine inanır. Pek çok bilim insanı ve lider bu fikirleri ileri taşıdı. Amacımız, onları gündelik liderlik, politika ve kurumsal tasarım kararlarına yeniden bağlamaktır.

Dr. Christopher Washington • Franklin Üniversitesi'nin emeritus rektör yardımcısıdır; liderleri karmaşıklık, sarsıntı ve hızlı örgütsel değişimde yol almaya hazırlayan bir yönetici koçluğu ve danışmanlık şirketi olan ResiliencePlus Advisors LLC'nin kurucusu ve genel müdürüdür. Ayrıca Innovative Leadership Institute bünyesindeki ILI Düşünce Kuruluşu'nun başkanlığını yürüterek, yenilikçi liderliğin kuramını ve uygulamasını ileriye taşıyan küresel bir bilim insanları ve kıdemli uygulayıcılar ağına öncülük etmektedir. Forbes Nonprofit Council'a katkı veren bir yazar olarak liderlikte yenilik, örgüt kültürü ve performansı ile öğrenme ekosistemi tasarımı üzerine yayın yapar.

Prof. Bassem K. Khafagy • Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ve Orta Doğu'ya uzanan bir çalışma hayatı olan akademik lider, çok satan kitap yazarı, ödüllü araştırmacı ve stratejik düşünürdür. Bugün zamanını "Üniversite"yi toplumda dönüştürücü bir güç olarak yeniden düşünmeye ayırmaktadır. Başta World Universities Foundation, WUF, World Summit on Universities, WSU ve Re-Imagine University bülteni ile kitap dizisi olmak üzere pek çok küresel akademik girişimin kurucu gücüdür.

İletişim • World Universities Foundation · connect@wisdom-forgotten.com · wisdom-forgotten.com

Görsel kompozisyonlar • Bu bültendeki ve dizideki görsel kompozisyonlar Prof. Bassem K. Khafagy'nin özgün çalışmalarıdır. Tamamen yazarın sanatsal vizyonu ve tasarım duyarlılığı doğrultusunda, yapay zekâ dahil ileri teknolojik araçlarla üretilmişlerdir. Üniversiteyi yeniden hayal etmeye adanmış bir dizide, sanatın kendisinin de bu yaratıcı olanak ruhunu yansıtması yerinde görülmüştür.

Haklar • İlk olarak *Wisdom ... Forgotten*'ın 09 numaralı sayısı olarak 5 Ağustos 2026'da yayımlanmıştır. Bu arşiv baskısı okuma ve baskı için hazırlanmıştır. © Tüm hakları saklıdır, 2026.

Bu Türkçe baskı hakkında • Bu metin bir çeviri değildir. Aynı sayının İngilizce aslındaki düşünceyi, tonu ve etkiyi Türkçede aynı değerle karşılamak üzere, yazarların yönlendirmesi ve onayıyla yapay zekâ desteğiyle baştan yazılmıştır. Amaç, metnin Türkçede özgün olarak kaleme alınmış gibi okunmasıdır.

WISDOM · FORGOTTEN